

Schinkeldijk 28, Reeuwijk

rapport 3342

Schinkeldijk 28 te Reeuwijk, gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Een Bureauonderzoek

J.M. Blom
M. Hanemaaijer
R.M. van der Zee

Colofon

ADC Rapport 3342

Schinkeldijk 28 te Reeuwijk, gemeente Bodegraven-Reeuwijk
Een Bureauonderzoek

Auteurs: J.M. Blom, M. Hanemaaijer en R.M. van der Zee

In opdracht van: IntROview B.V. te Waddinxveen

© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 11 juni 2013

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: definitief

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend
uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

Autorisatie:
R.M. van der Zee

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033-299 81 81
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	8
2.1 Doelstelling en vraagstelling	8
2.2 Methodiek	8
2.3 Resultaten	8
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	11
3 Aanbeveling	12
Literatuur	13
Geraadpleegde websites	13
Lijst van afbeeldingen en tabellen	13

Samenvatting

In opdracht van IntROview B.V. te Waddinxveen heeft ADC ArcheoProjecten in april en mei 2013 een bureauonderzoek uitgevoerd op de locatie Schinkeldijk 28 te Reeuwijk (gemeente Bodegraven-Reeuwijk). Aanleiding is het opstellen van een ruimtelijke onderbouwing voor het oprichten van een vrijstaande woning achter de Schinkeldijk 28 in Reeuwijk in het kader van de Ruimte-voor-ruimteregeling. De woning zal op circa 90 m ten noordoosten van de openbare weg gerealiseerd worden.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat in de diepere ondergrond, die bestaat uit kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Naaldwijk Formatie), archeologische sporen uit het Neolithicum aanwezig kunnen zijn. Gezien het ontbreken van waarnemingen in deze afzettingen is het echter de vraag in hoeverre deze afzettingen geschikt waren voor bewoning. Vanwege de diepe ligging van de afzettingen zijn archeologische resten vaak moeilijk op te sporen.

In de periode Bronstijd t/m de Middeleeuwen bevond zich ter plaatse van het onderzoeksgebied een uitgestrekt veenmoeras. Op grond van de natte omstandigheden en afwezigheid van rivieren wordt de kans op archeologische sporen in het veen (Hollandveen Laagpakket, Nieuwkoop Formatie), voor zover het niet afgegraven is, gering geacht.

Vanaf de 13^e eeuw werd het gebied op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De huidige Schinkeldijk fungeerde hierbij als ontginningsas. In een zone langs deze as kunnen bewoningsresten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden aangetroffen. Op oude kaarten lijkt het plangebied aanvankelijk onbebouwd te zijn. Pas op een kaart uit het begin van de 19^e eeuw is voor het eerst bebouwing weergegeven. Deze bevindt zich in het zuidwestelijk deel van het plangebied. De vondstenlaag van deze resten zal zich in de bovenste 30 cm van het veen bevinden. Als gevolg van de aanleg van funderingen en infrastructuur (nutsvoorzieningen, drainage en dergelijke) moet rekening worden gehouden met verstoring van de bodem.

Uit boorprofielen van een milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek blijkt dat de bodem vanaf het maaiveld uit veen zonder antropogene bijmenging bestaat. De aanwezigheid van een ophogingspakket of toemaakdek lijkt daarom niet waarschijnlijk.

Er bestaat weliswaar een kans op resten van historische bebouwing (vermoedelijk niet ouder dan 19^e eeuws) in het plangebied, maar naar verwachting zijn deze resten deels verstoord door latere bebouwing, kabel- en leidingsleuven en dergelijke. De nieuwbouw is net buiten de zone waar historische bebouwing wordt verwacht gepland. Gezien de lage ligging van het plangebied geldt er slechts een kleine kans op archeologische resten daterend van voor de middeleeuwse veenontginningen.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992

1 Inleiding en administratieve gegevens

In het voorliggende rapport wordt een onderzoek beschreven waarvoor de volgende administratieve gegevens gelden:

Opdrachtgever:	IntROview B.V. te Waddinxveen
Soort onderzoek:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	ruimtelijke onderbouwning voor het oprichten van een vrijstaande woning (Ruimte-voor-ruimteregeling)
Locatie:	Schinkeldijk 28
Plaats:	Reeuwijk
Gemeente:	Bodegraven-Reeuwijk
Provincie:	Zuid-Holland
Kadastrale gegevens:	Gemeente Reeuwijk, sectie K, perceelnummers 846 en 847
Kaartblad:	31C
Oppervlakte plangebied	Ca. 1,7 ha
Coördinaten:	NW: 108.474, 453.113 ZW: 108.497, 453.074 ZO: 108.855, 453.249 NO: 108.847, 453.286
Bevoegde overheid:	Gemeente Bodegraven-Reeuwijk
Deskundige namens de bevoegde overheid:	dhr. C. Thanos (Omgevingsdienst Midden-Holland)
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer (CIS-code):	55.824
ADC-projectcode:	4150190
Auteurs:	M. Hanemaaijer & R.M. van der Zee
Projectmedewerkers:	M. Hanemaaijer, R.M. van der Zee & J.M. Blom
Autorisatie:	R.M. van der Zee
Periode van uitvoering:	maart, april, mei en juni 2013
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort
Beheer en plaats digitale documentatie (e-depot):	http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-zgh9-kt

Het plangebied ligt in een gebied waar een gemeentelijk archeologisch beleid is vastgesteld. Op grond van dit beleid valt het deel van het plangebied langs de weg in de zone 'archeologische waarde 2'. Dit houdt in dat archeologisch onderzoek verplicht is bij bodemongrepen dieper dan 40 cm –mv en bij plangebieden groter dan 100 m².¹ Om in deze zone een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen, dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.2).² Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft voor zover bekend echter geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd.

¹ Leijnse 2006; De Boer *et al* 2012.

² SIKB 2010.

2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Is het plangebied voldoende onderzocht?
 - Zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek is nodig om te komen tot een selectiebesluit?
 - Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, opgraven, begeleiden)?

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.2 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 3.1 tot en met 3.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op afbeeldingen 1 en 2.

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 1000 m rondom het plangebied.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingrepen:	sanering kwekerij, sloop bedrijfsopstallen en bouw vrijstaande woning (locatie op ca. 90 m ten noordoosten van de openbare weg)
Wijze fundering:	onbekend
Onderkeldering:	onbekend
Diepte bodemverstoring:	onbekend
Oppervlakte bodemverstoring:	onbekend
Verwachte wijziging grondwaterstand:	mogelijk tijdelijke verlaging
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	nog niet bekend
Toekomstige ligging verharding:	nog niet bekend

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond mogelijk worden aangetast.

2.3.2 Beschrijving huidig gebruik

Het plangebied is momenteel gedeeltelijk bebouwd. De bebouwing, die bestaat uit een woning en enkele bedrijfsopstallen, is geconcentreerd in het zuidwestelijk deel van het plangebied. De woning is gebouwd op 18 oktober 2001 en onderheid.³ Er is geen kelder aanwezig. De oudste loods dateert uit 1965, andere loodsen zijn van recentere datum.

Een gedeelte rondom de bedrijfsopstallen is verhard met klinkers, asfalt en stelconplaten. Een gedeelte rondom de woning is in gebruik als tuin. Het centrale en oostelijk deel is onbebouwd en heeft hoofdzakelijk een agrarisch grondgebruik (boomkwekerij). Midden door de kwekerij loopt een pad dat is verhard met duomix.⁴

In het plangebied is een milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek uitgevoerd.⁵ Hierbij zijn lichte verontreinigingen aangetroffen. Deze zijn evenwel niet ernstig en vormen geen belemmering voor het gebruik van de locatie.

2.3.3 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

De volgende aardwetenschappelijke informatie is bekend van het plangebied:

Bron	Informatie
Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000 ⁶	Formatie van Nieuwkoop, Hollandveen Laagpakket op Formatie van Naaldwijk, Laagpakket van Wormer; veen op zeekelei en -zand
Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000 ⁷	Ontgonnen veenvlakte (+/- klei/zand)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 ⁸	Rauwveengronden, Vlieveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of mesotroof broekveen GWT II
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ⁹	westelijk deel circa 4,5 m – NAP, overig deel circa 5,2 m - NAP

Het plangebied ligt in het westelijk veengebied. Het veengebied is onder invloed van de zeespiegelstijging ontstaan in het Holoceen. Gedurende transgressies werden kleiige en zandige marieneafzettingen afgezet die het Basisveen Laag op veel plaatsen heeft geërodeerd. Deze afzettingen worden gerekend tot het Laagpakket van Wormer (Formatie van Naaldwijk). Vanaf circa 5000 jaar geleden ontstond achter het strandwallensysteem een lagune, waarin verzoeting optrad

³ mondelinge mededeling dhr. J. Slappendel (eigenaar van het terrein)

⁴ idem.

⁵ Van Gog 2001.

⁶ TNO 2006.

⁷ Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst 1975

⁸ Stichting voor Bodemkartering 1969

⁹ <http://www.ahn.nl/viewer>

en opnieuw veenvorming kon plaatsvinden. Dit wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket (Formatie van Nieuwkoop). Op plaatsen waar geen overstromingen meer plaatsvonden en het veen was aangewezen op de aanvoer van regenwater ontwikkelde zich oligotroof veenmosveen.

Vanaf de Late Middeleeuwen werd het oligotrofe veen afgegraven of gebaggerd voor turfwinning, dit wordt 'vervening' genoemd. Hierdoor ontstonden op den duur grote plassen, die onder invloed van oevererosie in omvang toenamen en tot grote meren aaneengroeiden. De bewoning concentreerde zich langs wegen en dijken die ontginningslinten vormden. Om wateroverlast te voorkomen werden deze gebieden veelal opgehoogd.

Men spreekt dan ook wel van veenrestdijken.¹⁰ Het plangebied is gelegen langs een dijk. Het achterland van het plangebied maakt deel uit van een vroegere veenplas. Deze veenplas is aan het einde van de 19^e eeuw drooggemalen (zie ook § 2.3.4).

Volgende de Bodemkaart van Nederland 1: 50.000 komen in het plangebied vlierveengronden voor.¹¹ Vlierveengronden beschikken over een moerige bovengrond die niet of tot minder dan 15 cm diepte is veraard. Deze gronden komen voor op het bovenland en in droogmakerijen.

Uit de boorprofielen van een op de locatie uitgevoerd milieuhygiënisch verkennend booronderzoek blijkt dat de bodem bestaat uit licht kleiig veen met een bruine kleur.¹² De bovenste 50 cm bestaat uit donkerbruin veen. Op grond van het ontbreken van een puinbijmenging lijkt er geen sprake te zijn van een ophogingspakket of toemaakdek.

2.3.4 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (zie afbeelding 4):

Onderzoeks- meldingsnummer	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
34.095	Bureauonderzoek in het kader van de aanleg van een wegtracé	Bodem waarschijnlijk tot een diepte van 0,6 -1,2 m –mv verstoord door de aanleg van kabels, leidingen en riolering	Het plangebied is vrijgegeven
37.955	Booronderzoek in het kader van werkzaamheden aan de rijksweg A12	onbekend	onbekend

In ARCHISII zijn voor het plan- en onderzoeksgebied geen AMK-terreinen, waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd.

Op de provinciale en gemeentelijke verwachtings-/beleidskaarten staat de volgende archeologische verwachting voor het plangebied aangegeven:

¹⁰ Berendsen 1997.

¹¹ Stichting voor Bodemkartering 1969.

¹² Van Gog 2001.

Bron	Verwachting	Toelichting
Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) van de provincie Zuid-Holland ¹³	kleine kans op archeologische sporen	Zeeafzettingen met restveen; bewoning vanaf de Middeleeuwen; droogmakerij
Beleidskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk ¹⁴	Zone langs weg zeer hoge archeologische verwachting voor resten uit de Nieuwe tijd	Zone langs weg is een bewoningslint, bebouwing zeker vanaf 1830, het hele plangebied betreft een veenontginning met een ouderdom van ca. 1220 - 1300

2.3.5 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Historische situatie
Kaart van Rijnland van Fl. Balthasar uit 1615 ¹⁵	Schinkeldijk afgebeeld, geen bebouwing ter plaatse van plangebied
Kaart van M. Bolstra uit 1734 ¹⁶	Geen bebouwing ter plaatse van plangebied
Kadastrale minuut 1811-1832 ¹⁷	Bebouwing op eiland langs weg (woonhuis en schuur), omgeven door erf, houtland, rietland, achterland veenplas met rietlandeilandjes
Topografische kaart 1830-1850 ¹⁸	idem.
Bonnekaart uit 1875 en 1881 ¹⁹	Bebouwing langs weg, buurtschap "Tempel", rest veenpolder "Broekvelden"
Bonnekaart 1899, 1911, 1919, 1926 ²⁰	Polder is drooggemalen, bebouwing en erf/tuin langs weg, achterland in gebruik als akkerland/grasland
Topografische kaart 1950, 1959, 1969 en 1981 ²¹	Twee woonhuizen en schuur langs weg, voorste deel achterland in gebruik als akkerland/tuin, kassen en schuur afgebeeld, achterste deel achterland in gebruik als grasland
Topografische kaart 1988 en 1992 ²²	Achterland volledig in gebruik als boomkwekerij

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag "*Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*" kan als volgt worden beantwoord:

In de diepere ondergrond, die bestaat uit kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Naaldwijk Formatie) kunnen archeologische sporen uit het Neolithicum aanwezig zijn. Gezien het ontbreken van waarnemingen in deze afzettingen is het echter de vraag in hoeverre deze afzettingen geschikt waren voor bewoning. Vanwege de diepe ligging van de afzettingen zijn archeologische resten vaak moeilijk op te sporen.

In de periode Bronstijd t/m de Middeleeuwen bevond zich ter plaatse van het onderzoeksgebied een uitgestrekt veenmoeras. Op grond van de natte omstandigheden en afwezigheid van rivieren

¹³ <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=chs>.

¹⁴ Leijnse 2006.

¹⁵ Fl. Balthasar 1615. Kaart van Rijnland

¹⁶ Bolstra 1734. Kaart van Rijnland

¹⁷ Kadaster 1811-1832.

¹⁸ Wolters Noordhoff Atlasproducties 1990.

¹⁹ Bureau Militaire Verkenningen 1875 en 1881.

²⁰ Bureau Militaire Verkenningen 1899, 1911, 1919 en 1926.

²¹ Kadaster 1950, 1959, 1969 en 1981.

²² Kadaster 1988 en 1992.

wordt de kans op archeologische sporen in het veen (Hollandveen Laagpakket, Nieuwkoop Formatie), voor zover het niet afgegraven is, gering geacht.

Vanaf de 13^e eeuw werd het gebied op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De huidige Schinkeldijk fungeerde hierbij als ontginningsas. In een zone langs deze as kunnen bewoningsresten uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd worden aangetroffen. Op oude kaarten lijkt het plangebied aanvankelijk onbebouwd. Pas op een uit het begin van de 19^e eeuw is voor het eerst bebouwing weergegeven. Deze bevindt zich in het zuidwestelijk deel van het plangebied.

De vondstenlaag van deze resten zal zich in de bovenste 30 cm van het veen bevinden. Ondanks de relatief hoge grondwatertrap zullen archeologische waarden zich grotendeels boven de grondwaterspiegel bevinden en zal het organisch vondstmateriaal naar verwachting matig tot slecht bewaard zijn gebleven. Aardewerk zal naar verwachting goed bewaard zijn gebleven.

Als gevolg van de aanleg van funderingen en infrastructuur (nutsvoorzieningen, drainage e.d.) moet rekening worden gehouden met verstoring van de bodem.

Uit boorprofielen van een milieuhygiënisch verkennend bodemonderzoek blijkt dat de bodem vanaf het maaiveld uit veen zonder antropogene bijmenging bestaat. De aanwezigheid van een ophogingspakket of toemaakdek lijkt daarom niet waarschijnlijk.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht?*

Ja, het plangebied is voldoende onderzocht. De kans op het aantreffen van intacte archeologische waarden is klein. Op basis van oude kaarten wordt aangenomen dat geen waarden daterend van voor de 19^e eeuw aanwezig zijn. Bovendien is het aannemelijk dat eventuele oudere resten deels verstoord zijn door recente bodemingrepen. De nieuwbouw zal net buiten de zone waar historische bebouwing wordt verwacht gerealiseerd worden.

- *Zo ja, welk selectiebesluit kan worden genomen (vrijgeven, opgraven, begeleiden)?*

Geadviseerd wordt het plangebied vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling.

3 Aanbeveling

Er bestaat weliswaar een kans op resten van historische bebouwing (vermoedelijk niet ouder dan 19^e eeuws) in het plangebied, maar naar verwachting zijn deze resten deels verstoord door latere bebouwing, kabel- en leidingsleuven e.d. De geplande nieuwbouw (circa 90 m vanaf de openbare weg) zal net buiten de zone waar historische bebouwing wordt verwacht gerealiseerd worden.

Gezien de lage ligging van het plangebied geldt er slechts een kleine kans op archeologische resten daterend van voor de middeleeuwse veenontginningen.

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 53 van de Monumentenwet.

Literatuur

- Boer, G.H., de, R. Klaarenbeek MA & K. Wink**, 2012: *Bewoning en ontginning rondom Rijn en Wiericke. Een actualisering van de archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart van de gemeente Bodegraven-Reeuwijk*. RAAP-rapport 2283. Leiden.
- Bureau Militaire Verkenningen**, 1875, 1899, 1911, 1919 en 1926: *Boskoop, blad 442, 1:25.000*.
- Gog, J. van**, 2001: *Rapportage GM01078 Verkennend bodemonderzoek conform NEN5740 Schinkeldijk 28 te Reeuwijk*. Van Gog Milieu Consultants. Gouda.
- Kadaster**, 1811-1832: *Oorspronkelijke aanwijzende tafel der grondeigenaren en der ongebouwde en gebouwde vaste eigendommen, Zwammerdam, Zuid Holland, Sectie B, Blad 03. Schaal 1:25.000*.
- Kadaster**, 1950, 1959, 1969, 1981, 1988 en 1992: *Topografische Kaart van Nederland 1:25.000, blad 31C Alphen aan den Rijn / Boskoop / Gouda / Waddinxveen*.
- Leijnse, K.**, 2006: *Archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart gemeente Reeuwijk*. RAAP- rapport. Amsterdam.
- SIKB**, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering**, 1969: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 31 West Utrecht*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stichting voor Bodemkartering & Rijks Geologische Dienst**, 1975: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, toelichting bij kaartblad 31 Oost Utrecht*. Wageningen/Haarlem.
- TNO**, 2006: *Geologische overzichtskaart van Nederland. 1:600.000*. Utrecht.

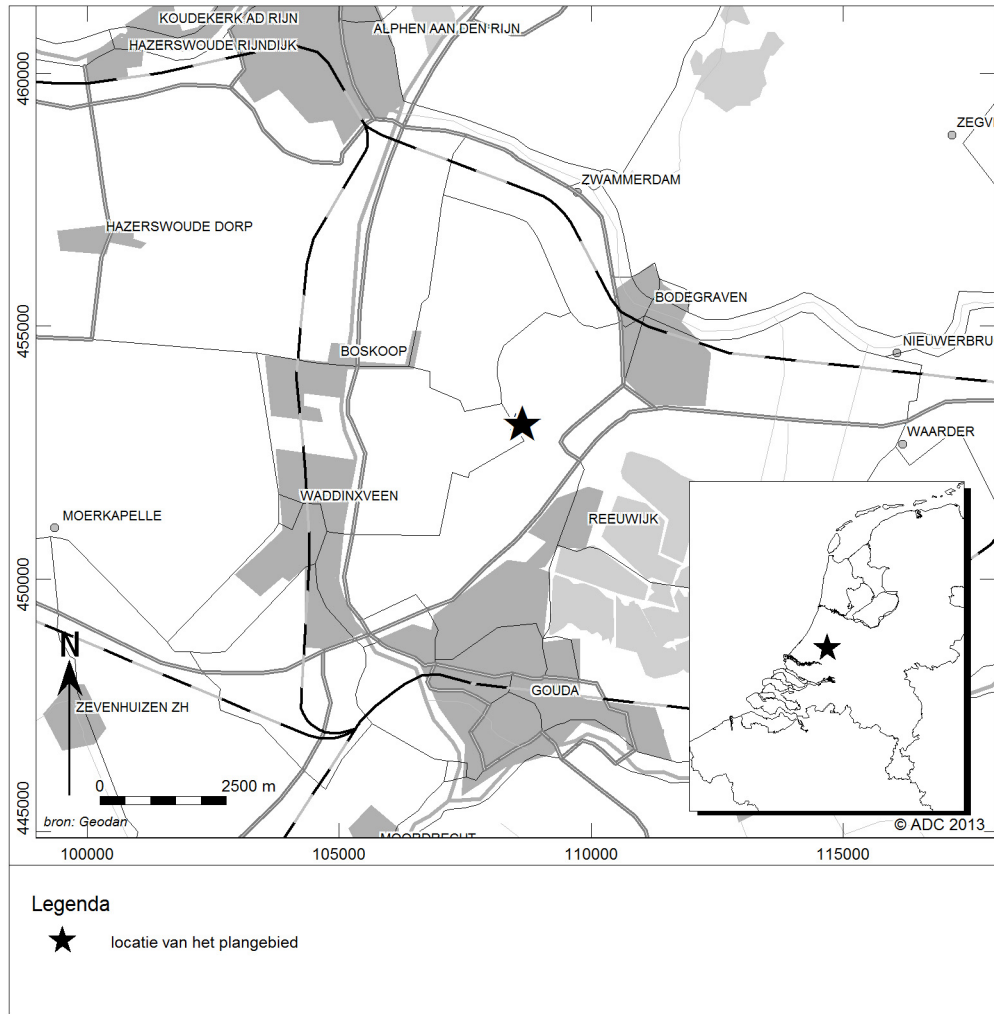
Geraadpleegde websites

<http://archis2.archis.nl>
<http://www.ahn.nl/viewer>
<http://www.watwaswaar.nl>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Beleidsadvieskaart
Afb. 4 Cultuurhistorische Hoofdstructuur en ARCHIS-meldingen
Afb. 5 Uitsnede van de Kaart van Rijnland van Fl. Balthasar uit 1615
Afb. 6 Plangebied (westelijk deel) op de kadastrale minuut van 1811-1832

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

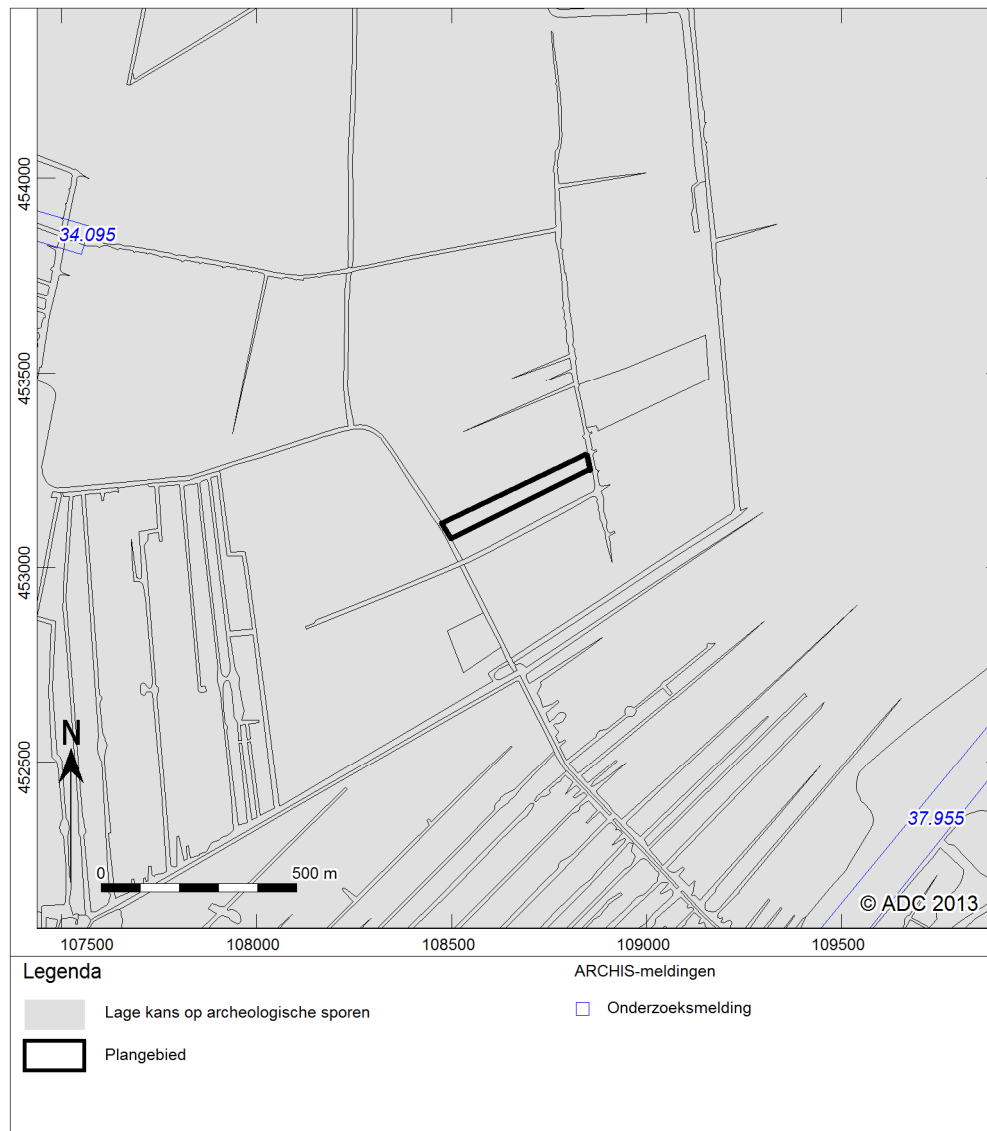
Afb. 1 Locatie van het plangebied

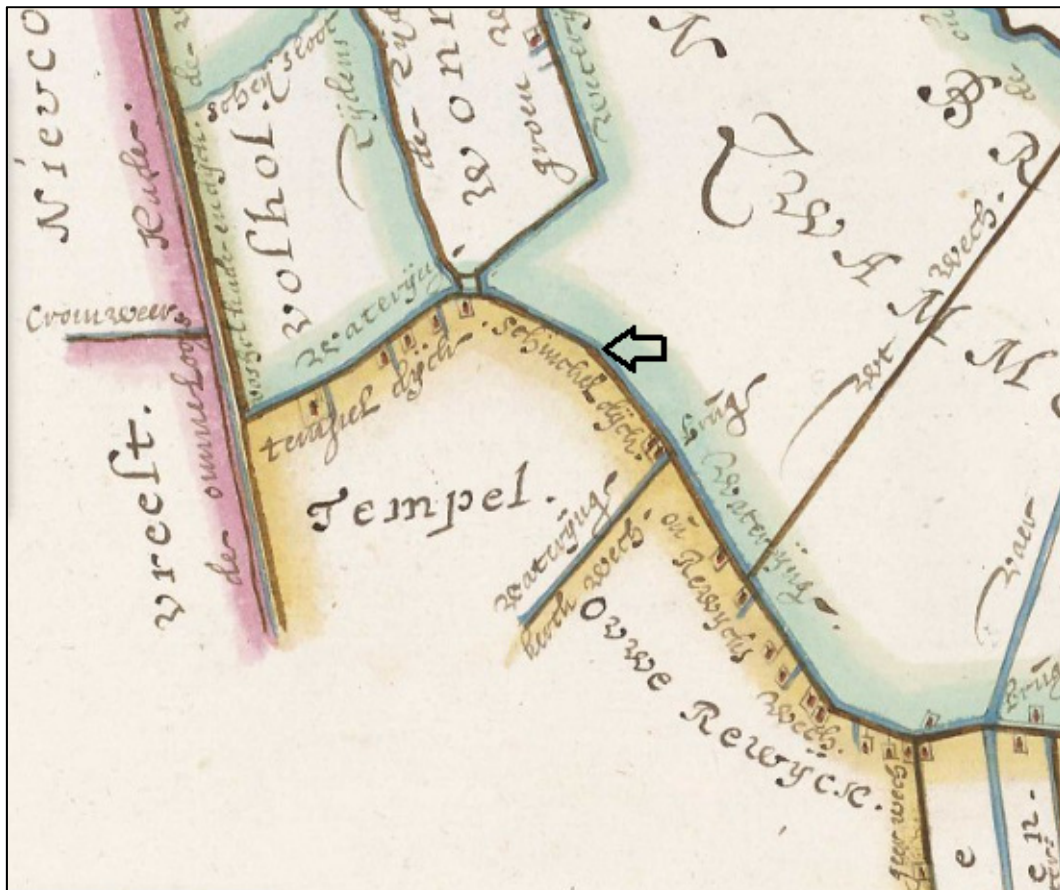
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied

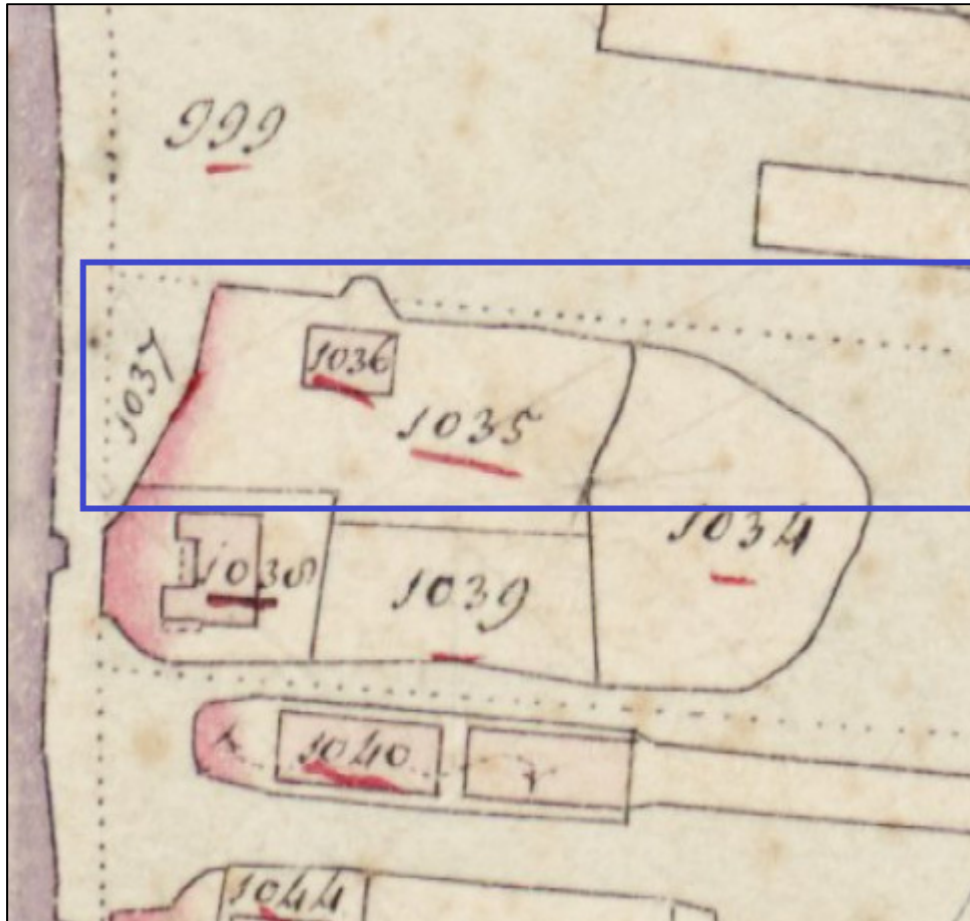
Afb. 3 Beleidsadvieskaart

Afb. 4 Cultuurhistorische Hoofdstructuur en ARCHIS-meldingen

Afb. 5 Uitsnede van de Kaart van Rijnland van Fl. Balthasar uit 1615 (globale ligging van het plangebied met een pijl gemarkeerd)

Afb. 6 Plangebied (westelijk deel) op de kadastrale minuut van 1811-1832
(het noorden is linksboven)